

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

Баранова В. Г.

“ ___ ” _____ 2016 р.

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності фінанси і кредит

за темою:

«Оцінка ефективності управління фінансово-господарською діяльністю державного підприємства «Чорноморського експертно-технічного центру Держпраці» при проведенні державного фінансового аудиту»

Виконавець

Студентки фінансово-економічного факультету
Кабанової Олени Вікторівни

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

Кандидат економічних наук, професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Хомутенко Віра Петрівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2016

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО АУДИТУ.....	6
1.1. Сутність державного фінансового аудиту та його роль в визначенні ефективності управління фінансово-господарською діяльністю державних підприємств.....	6
1.2. Суб'єкти державного фінансового аудиту та їх характеристика.....	15
1.3. Державні підприємства та їх фінансово-господарська діяльність як об'єкт державного фінансового аудиту.....	20
РОЗДІЛ 2. ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	26
2.1. Методичні підходи до оцінки ефективності управління фінансово-господарською діяльністю.....	56
2.2. Діагностика фінансового стану ДП «Чорноморського експертно-технічного центру Держпраці».....	33
2.3. Оцінювання ефективності управління фінансово-господарською діяльністю ДП «Чорноморського експертно-технічного центру Держпраці»...	68
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	73
3.2. Напрями вдосконалення управління фінансово-господарською діяльністю державних підприємств.....	73
3.1. Методичні рекомендації щодо підвищення оцінки ефективності управління фінансово-господарською діяльністю ДП «ЧЕТЦ».....	84
ВИСНОВКИ	
Список використаних джерел	
Додатки	

ВСТУП

З переходом до ринкової економіки, проведенням демократизації суспільства, реалізацією політичних і соціально-політичних перетворень в Україні все більшої актуальності набуває проведення державного фінансового аудиту суб'єктів господарювання. Однією із найважливіших проблем, які постають перед вітчизняними підприємствами, є недостатня ефективність організації управління їхніми фінансовими ресурсами в умовах нестабільності та кризи. З огляду на те, що фінансові ресурси є основним чинником економічного зростання, і, звідси, постає питання про необхідність комплексної оцінки їх обсягу та структури. З огляду на це гостро постає питання щодо правильного і ефективного проведення діагностики стану фінансового забезпечення розвитку державних підприємств.

Крім того, в сучасній економічній літературі немає єдиної точки зору щодо базових засад організації фінансового контролю державою, тлумачення головних термінів та понять, більшість питань залишаються дискусійними. Єдиною та незаперечною аксіомою є те, що невід'ємним елементом демократичної та правової держави є дієва система державного аудиту, що дозволяє завчасно виявляти відхилення від прийнятих стандартів законності, ефективності, результативності й економічності управління суспільними ресурсами.

Актуальність теми дослідження. Економічні тенденції, що спостерігаються в Україні впродовж останніх років, засвідчили нагальну необхідність реорганізації системи фінансового контролю, а саме зміни його ідеології, яка полягає не у тому, щоб знайти після закінчення бюджетного періоду як найбільше порушень, коли збитки важко або ж неможливо відшкодувати, а допомогти розпорядникам бюджетних коштів попередити їх чи хоча б мінімізувати наслідки вже вчинених порушень.

Тобто, сьогодні виникає необхідність застосування порівняно нового менш фіскального, але більш оперативного та партнерського виду контролю – державного фінансового аудиту.

Проведення державного фінансового аудиту на ДП «Чорноморському експертно-технічному центрі» сприяє поліпшенню результативності його діяльності та ефективному управлінню фінансовими ресурсами держави.

Мета дослідження. Виявлення шляхів вдосконалення управління фінансово-господарською діяльністю державного підприємства «Чорноморського експертно-технічного центру Держпраці» при проведенні державного фінансового аудиту.

Завдання:

- систематизувати теоретичні відомості стосовно сутності державного фінансового аудиту та його ролі в визначенні ефективності управління фінансово-господарською діяльністю державних підприємств;
- охарактеризувати суб'єктів державного фінансового аудиту;
- дослідити об'єкт державного фінансового аудиту - державні підприємства та їх фінансово-господарську діяльність;
- визначити методичні підходи до оцінки ефективності управління фінансово-господарською діяльністю державних підприємств;
- проаналізувати фінансовий стан ДП «Чорноморського експертно-технічного центру Держпраці»;
- оцінити ефективність управління фінансово-господарською діяльністю ДП «Чорноморського експертно-технічного центру Держпраці»;
- виявити напрями вдосконалення управління фінансово-господарською діяльністю державних підприємств;
- надати методичні рекомендації щодо підвищення оцінки ефективності управління фінансово-господарською діяльністю ДП «ЧЕТЦ»

Об'єктом дослідження є процес проведення державного аудиту оцінки ефективності управління державними підприємствами.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та організаційні засади державного фінансового аудиту оцінки ефективності управління.

Методи дослідження. Узагальнення теоретичних відомостей стосовно сутності, суб'єктів та об'єкту державного фінансового аудиту передбачає використання системного методу. Діагностика фінансового стану ДП

«Чорноморського експертно-технічного центру Держпраці» та оцінка ефективності управління підприємством проводилась за використанням арифметичного методу, методу аналізу, синтезу, графічного методу, кількісного та якісного методу.

Інформаційна база. Нормативно-правова база, законодавчі акти, звітність ДП «Чорноморського експертно-технічного центру Держпраці» за 2013-2015 роки, публікації, наукові статті, Інтернет-ресурси.

Практичне значення. Дослідження проводилося за даними функціонуючого державного підприємства. Робота має практичний характер: за результатами дослідження покращено фінансовий стан ДП «Чорноморського експертно-технічного центру Держпраці»

ВИСНОВКИ

1. Державний фінансовий аудит є відносно новою, однак достатньо прогресивною формою державного фінансового контролю, що має інформаційне та консультаційне значення та виконує захисну роль, пов'язану із збереженням активів в процесі використання фінансових ресурсів країни, сприяючи розвитку державних підприємств. Розвиток державного фінансового аудиту в Україні почався відносно недавно. На сьогоднішній день відсутня єдина правова база, що б регулювала процес аудиторських перевірок, відсутні стандарти державного фінансового аудиту та державного аудиту ефективності. В законодавчих актах дублюються повноваження контролюючих органів, відсутнє тлумачення базових понять, що стосуються аудиторської діяльності.

2. Головними суб'єктами державного фінансового аудиту є Рахункова палата та Державна аудиторська служба. Бюджетним кодексом України до повноважень Рахункової палати з контролю за дотриманням бюджетного законодавства віднесено контроль за використанням коштів Державного бюджету України відповідно до закону про Державний бюджет України, обслуговуванням і погашенням державного боргу України; ефективністю використання та управління коштами Державного бюджету України. Держаудитслужба у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства. Основними завданнями Держаудитслужби є реалізація державної політики у сфері державного фінансового контролю, внесення на розгляд Міністра фінансів пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у сфері державного фінансового контролю, здійснення державного фінансового контролю, спрямованого на оцінку ефективного, законного, цільового, результативного використання та збереження державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, досягнення економії бюджетних коштів, надання у передбачених законом випадках адміністративних послуг.

3. Розглянувши підприємницьку діяльність суб'єктів господарювання як об'єкт державного фінансового аудиту, дійшли до висновку, що більшість вітчизняних науковців віддають перевагу, на наш погляд, передовій, прогресивній незалежній формі контролю – аудиту. Це важлива форма контролю, яка набуває широкого поширення разом із впровадженням приватної форми власності, збільшенням кількості недержавних підприємств. Актуальність здійснення державного фінансового аудиту зумовлена тим, що цей контрольний захід дає можливість встановлювати не тільки порушення, а й недоліки в забезпеченні та організації фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектора

4. Досліджуючи інституційне забезпечення здійснення державного фінансового аудиту суб'єктів господарювання, можна константувати наступне: державний фінансовий аудит полягає у перевірці та аналізі органом державного фінансового контролю фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю; метою аудиту є визначення слабких місць в організації господарської діяльності об'єкта контролю, впливу цих недоліків на досягнення статутних цілей та надання обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення його діяльності, підвищення ефективності управління, усунення наявних порушень, недоліків і проблем та запобігання їм у подальшому; в сучасних умовах господарювання державний фінансовий аудит суб'єктів господарювання набув статусу актуального напрямку діяльності органів державної фінансової інспекції, оскільки надає можливість оцінювати рівень управління суб'єктів господарювання. Його якісне проведення можливе тільки у разі взаєморозуміння аудиторів і керівництва суб'єктів господарювання, спільного бажання відшукати шляхи підвищення ефективності господарювання та приховані резерви.

5. Фінансовий стан ДП «Чорноморського експертно-технічного центру за період з 2013 по 2015 рр. значно погіршився: відхилилися від нормативного значення показники ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності. Аналіз фінансово-

господарської діяльності державного підприємства показав, що за останні три роки значної уваги потребує дебіторська заборгованість, собівартість послуг, необоротні активи та власний капітал.

6. За результатами проведеного дослідження надано негативну оцінку ефективності управління фінансово-господарською діяльністю ДП «Чорноморського експертно-технічного центру Держпраці»;

7. Виявлено напрями вдосконалення управління фінансово-господарською діяльністю державних підприємств, а саме: впровадити стандарти державного фінансового аудиту та державного аудиту ефективності, нормативно визначити терміни: державний фінансовий аудит, державний аудит ефективності, об'єкт, предмет, підконтрольний суб'єкт, розмежувати повноваження між Державною аудиторською службою та Рахунковою палатою

8. За результатами проведеного дослідження надано методичні рекомендації щодо підвищення оцінки ефективності управління фінансово-господарською діяльністю, а саме рекомендовано провести оновлення та модернізацію виробничих потужностей підприємства, за рахунок власних фінансових ресурсів, зосередити увагу на кадровому забезпеченні підприємства, приділити увагу своєчасності виплат по заборгованості з оплати праці, не допускати накладення штрафів за несвоєчасне подання податкових та несвоєчасну виплату заробітної плати, переглянути умови договорів з контрагентами, вивчати платоспроможності покупців, перед тим як укладати договори, посилити контроль за станом розрахунків з замовниками, провести заходи щодо збільшення конкурентоспроможності, підвищити ефективність використання активів та власного капіталу підприємства, посилити контроль за використанням фінансових ресурсів, ввести нову податкову політику на підприємстві.

Список використаних джерел

1. Поліщук В. Напрямки удосконалення системи державного фінансового контролю: впровадження стратегічного аудиту // Держава і ринок. – 2014. – №1 (24). – С. 145–147.
2. Слободяник Ю. Б. Предмет і об'єкти державного аудиту // Вісник ОНУ ім. Мечникова. – 2013. – №2/1. – С. 154–157.
3. Хомутенко А.В. Система фінансового контролю за діяльністю небанківських неприбуткових фінансових установ України: монографія / Хомутенко А.В. – Одеса: «Друк», 2009. – 188 с.
4. Максимова В. Ф., Слободяник Ю. Б. Сутність державного аудиту БізнесІнформ. – 2013. – №11. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.business-inform.net
5. Купрій В., Концептуальні засади аудиту реалізації державної політики // Вісник Національної академії державного управління Політологія і право. – 2013 р. – №2 (23).
6. Аудит (Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту) : підручник / За ред. проф. Немченко В. В., Редько О. Ю. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 540 с.
7. Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2015 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2008 р. № 1347-р // Офіційний вісник України від 07.11.2008. – 2008 р. – № 82. – ст. 2767.
8. Немченко В.В., Хомутенко В.П. Аудит в Україні. Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту. / [Немченко В.В., Редько К.О., Хомутенко В.П. та ін.]; за ред. проф. Немченко В.В., Редько О.Ю.: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 536 с.
9. Performance Audit Guidelines: ISSAI 3000 - 3100. - Режим доступу : [http://www.issai.org/media\(890,1033\)/Performance_Audit_Guidelines_E.pdf](http://www.issai.org/media(890,1033)/Performance_Audit_Guidelines_E.pdf)
10. Коновалов Л.С., Теоретичні засади формування механізму державного аудиту ефективності публічних коштів. – 2013. – №3 (12).

11. Шевченко І. О., Теоретичні засади державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм // БізнесІнформ. – 2015. – №10. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.business-inform.net
12. Сухарева Л. О., Державний аудит ефективності: системність, організація, методика: монографія / Л. О. Сухарева, Т. В. Федченко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2013. – 289 с.
13. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
14. Пасічник І. Д.; Кралюк П. М.; Вітлінський В.В., Карлін М.І., Левицька С.О., Пасічник Ю.В.; Козак Л.В., Топішко І.І., Дем'янчук О.І., Наукові записки. Серія "Економіка". - Острог: Вид-во Національного університету "Острозька академія", 2011. – Випуск № 18. - 644 с.
15. Голіков О.И., Нестеренко Е.Г., Аудит ефективності – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2FCyberLeninka.ru%2Farticle%2Fn%2Faudit-effektivnosti.pdf&name=audit-effektivnosti.pdf&lang=ru&c=5713ad96d4f4>
16. Суб'єкти державного аудиту – Навчальні матеріали он-лайн. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/15941024/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/subyekti_derzhavno-go_auditu
17. Юрчук Ю.В., Гончарук С.В., Державний фінансовий аудит як форма проведення фінансового контролю суб'єктів господарювання. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/13_NPT_2008/Economics/31832.doc.htm.
18. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення від 03.02.2016 № 43. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF>

19. Якимів А. І., Самуляк В. Ю., Шишковський С. В., Проекти і програми як інструмент розвитку підприємств // Вісник ОНУ ім. Мечникова. – 2013. – №18 вип. 2/1.
20. Городня Т.А., Явтуховська І.В., Діагностика фінансового стану підприємства // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.16.
21. Купрій В., Концептуальні засади аудиту реалізації державної політики / Вісник Національної академії державного управління // Політологія і право. – 2013. – №2 (23).
22. Коновалов Л.С., Теоретичні засади формування механізму державного аудиту ефективності публічних коштів. – 2013 р. – №3 (12).
23. Шевчук О.Д., Мукоїд І.Л., Особливості проведення державного аудиту в Україні // Збірник наукових праць ВНАУ Серія: Економічні науки. – 2012. – №4 (70) Том 2.
24. Постанова Кабінета Міністрів України від від 25 березня 2006 р. N361 / Питання проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/361-2006-%D0%BF>
25. Наказ Про затвердження Методики проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання Мінфін України; Наказ, Методика, Протокол від 26.06.2014 № 728. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0826-14>
26. Клименко О.В., Брезіцька А.М., Управління фінансово-господарською діяльністю підприємства з метою підвищення його ефективності // Сучасні проблеми економіки та підприємництво. – 2014. – №13.
27. Рядська В.В., Принцип незалежності системи регулювання аудиторською діяльністю Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : І Міжнародна

науково-практична конференція (м. Чернігів, 11 грудня 2015 р.) : тези доповідей. – Чернігів : Черніг. нац. технол. ун-т, 2015. – 248 с.

28. INTOSAI Guidance for Good Governance (INTOSAI GOV) , available at: [http://www.issai.org/intosai-guidance-for-good-governance-\(intosai-gov\)/](http://www.issai.org/intosai-guidance-for-good-governance-(intosai-gov)/)

29. INTOSAI STRATEGIC PLAN 2011 – 2016 , available at: <http://www.intosaijournal.org/strategicplan/strategic.html>

30. Fundamental Principles of Public-Sector Auditing ISSAI 100 , available at: <http://www.issai.org/media/69909/issai-100-english.pdf>

31. Утенкова К. О., Аудит основних засобів підприємств АПВ в контексті вимог Міжнародних стандартів аудиту // Облік і фінанси АПК – 2012. – №1.

32. Жмінська Л.А., Архієреєв С.І., Визначення економічної сутності оборотних коштів та джерел їх формування // Вісник НТУ «ХПІ». – 2013. – № 21(994) – 175 с.

33. Тимохова Г.Б., Ільченко А.Є., Стратегія фінансування компанії на початковій стадії життєвого циклу як інструмент збільшення її вартості для акціонерів // Молодий вчений. – 2015. – №1.

34. Андреев П. П. Зарубіжний досвід становлення державного внутрішнього фінансового контролю / П. П. Андреев // Формування ринкових відносин в Україні . - 2013. - № 11. - С. 59-64. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/frvu_2013_11_15.pdf